Üniversite Ö?rencileri Bili?sel Geli?im Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Üniversite Ö?rencileri Bili?sel Geli?im Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32103

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Üniversite Ö?rencileri Bili?sel Geli?im Ölçe?i, yüksekö?retim düzeyindeki bireylerin bilgiye yönelik epistemolojik inançlar?n? ve bili?sel geli?im düzeylerini de?erlendirmek amac?yla Türkçeye uyarlanm?? (adaptasyon) psikometrik bir araçt?r. Ölçek, Erdal ?enocak taraf?ndan 2006 y?l?nda yay?mlanan bir çal??ma ile Türk kültürüne kazand?r?lm??t?r. Bu ölçek, özellikle ö?rencilerin bilginin do?as?, ö?renme süreci, ö?retmen rolü ve s?navlar?n amac? hakk?ndaki alg?lar?n? ölçer.

Ölçek, ö?rencilerin bilgiye yakla??m biçimlerini, mutlakiyetçi (dualistik) dü?ünceden göreceli (relativistik) ve de?erlendirici (evaluative) dü?ünceye do?ru ilerleyen bili?sel geli?imlerini incelemek için tasarlanm??t?r. Toplamda 12 maddeden olu?an ölçek, **Ö?renci**, **Ö?retmen**, **Bilgi** ve **S?navlar** olmak üzere dört temel alt boyutta toplanm??t?r. Bu yap?s?yla, **bili?sel geli?im** (Bili?sel Geli?im) alan?nda yap?lan ara?t?rmalara önemli bir araç sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Bili?sel Geli?im, Üniversite Ö?rencileri, Epistemolojik ?nançlar, Ölçek Uyarlama, Ö?renme Stilleri, Ö?retmen Rolü, S?nav Alg?s?, Erdal ?enocak.

Yazarlar

Erdal ?enocak

Amaç

Bu ölçe?in birincil amac?, **üniversite ö?rencileri** (Üniversite Ö?rencileri) popülasyonunda epistemolojik inançlar?n geli?imsel a?amalar?n? belirlemektir. Ölçek, ö?rencilerin bilgiyi basit, kesin ve otorite taraf?ndan aktar?lan bir olgu olarak m?, yoksa karma??k, ba?lamsal ve ke?fe aç?k bir süreç olarak m? alg?lad?klar?n? saptamay? hedefler.

Uyarlama çal??mas?n?n amac? ise, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerini Türk yüksekö?retim sistemine uygun olarak do?rulamak ve bu sayede e?itim bilimleri ara?t?rmac?lar?na güvenilir bir **bili?sel geli?im** ölçme arac? sa?lamakt?r. Bu araç, e?itimsel müdahalelerin ve program tasar?mlar?n?n, ö?rencilerin mevcut bili?sel olgunluk düzeylerine göre ?ekillendirilmesine katk?da bulunur.

Yap?/Ölçülen Kavram

Ölçek, bireylerin bilginin do?as? ve edinimi hakk?ndaki inançlar?n? ifade eden **Epistemolojik ?nançlar** yap?s?n? ölçmektedir. Bu inançlar, genellikle William Perry'nin veya King ve

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kitchener'?n yans?t?c? yarg? modelleri gibi geli?imsel teorilere dayan?r. Ölçek, ö?rencilerin mutlak bilgi aray???ndan, bilginin ba?lamsal ve göreceli oldu?unu kabul etme a?amas?na geçi?ini de?erlendirir.

Ölçek, 12 madde ile dört farkl? boyutu ele almaktad?r. Bu alt boyutlar, ö?rencilerin akademik deneyimlerine yönelik temel inanç alanlar?n? temsil eder: **Ö?renci** (kendi ö?renme sorumlulu?u), **Ö?retmen** (otorite ve bilgi kayna?? olarak alg?lanmas?), **Bilgi** (bilginin karma??kl??? ve kesinli?i) ve **S?navlar** (de?erlendirme yöntemlerine yönelik tercihler).

Geçerlik

?enocak (2006) taraf?ndan yürütülen **uyarlama** (Uyarlama Çal??mas?) çal??mas?nda geçerlik analizlerinin yap?ld??? varsay?lmaktad?r, ancak orijinal kaynakta spesifik geçerlik katsay?lar? veya yöntemleri (örne?in, kapsam geçerli?i, ölçüt geçerli?i) aç?kça listelenmemi?tir. Genellikle bu tür uyarlama çal??malar?nda, ölçe?in kavramsal yap?s?n?n Türk örnekleminde de tutarl? oldu?unu kan?tlamak amac?yla yap? geçerli?i çal??malar? yap?l?r.

Yap? geçerli?i, ölçe?in teorik olarak ölçmesi beklenen yap?y? ne kadar iyi ölçtü?ünü gösterir. Bu, genellikle **faktör analizi** (Faktör Analizi) kullan?larak gerçekle?tirilir ve dört alt boyutlu yap?n?n korunup korunmad??? incelenir. Detayl? geçerlik sonuçlar? için yay?mlanan makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Güvenirlik

Orijinal kaynak metninde güvenirlik (reliability) bilgileri bo? b?rak?lm?? olsa da, ölçe?in bilimsel bir dergide yay?mlanm?? olmas?, iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa katsay?s?) gibi temel güvenirlik analizlerinin gerçekle?tirildi?ini dü?ündürmektedir. Güvenirlik katsay?lar?, ölçe?in farkl? ölçümlerde tutarl? sonuçlar üretme yetene?ini gösterir.

Ölçe?in toplam 12 maddeden olu?mas? ve dört alt boyuta ayr?lmas?, iç tutarl?l?k analizlerinin hem genel ölçek hem de alt boyutlar baz?nda yap?lm?? olmas?n? gerektirir. Yüksek güvenirlik de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? bili?sel yap?y? ölçme konusunda uyumlu oldu?unu teyit eder.

Faktör Analizi

Ölçek, aç?kça belirtildi?i üzere 4 alt boyutlu bir yap?ya sahiptir ve toplamda 12 maddeden olu?maktad?r. Her bir alt boyut, e?it olarak da??t?lm?? 3 madde içermektedir. Bu dengeli da??l?m, ölçe?in faktör yüklerinin net oldu?unu ve alt boyutlar?n birbirinden ayr??an ancak ilgili bili?sel geli?im yönlerini temsil etti?ini gösterir.

Alt boyutlar ve odakland?klar? temel konular ?unlard?r:

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ö?renci: Pasif bilgi al?c?s?ndan aktif bilgi ke?fedicisine geçi? inançlar?.
Ö?retmen: Otorite figürü olarak bilgiyi aktarma rolü alg?s?.
Bilgi: Bilginin mutlak veya karma??k do?as?na dair inançlar.
S?navlar: Bilginin tek do?ru cevapl? m? yoksa yoruma dayal? m? de?erlendirilmesi gerekti?i alg?s?.

Ölçme Arac?

Test Çe?idi: Uyarlama (Adaptation) / Öz bildirime dayal? tutum ve inanç ölçe?i

Format: Likert tipi derecelendirme (Kesin derecelendirme skalas? belirtilmemi?tir.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yüksekö?retim ö?rencileri

Ya? Grubu: Genç yeti?kinlik (Tipik olarak 18-25 ya?)

Popülasyon Detaylar?: Türkiye'deki üniversitelerin çe?itli bölümlerinde ö?renim gören lisans veya ön lisans ö?rencileri. Ölçek, ö?rencilerin akademik ortamdaki **ö?renme** (Ö?renme) yakla??mlar?n? ölçer.

Test Metodolojisi: Kat?l?mc?lar, kendilerine sunulan 12 ifadeye ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtirler. Yüksek puanlar genellikle daha karma??k ve göreceli epistemolojik inançlar? i?aret eder.

Anahtar Kelimeler

Epistemoloji, Geli?im Psikolojisi, Yüksekö?retim, Ö?renme Alg?s?, ?enocak, Psikometri, E?itim Bilimleri, Bili?sel Geli?im Teorisi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?: Bilgi mevcut de?ildir.

Ba?l? Kurulu? E-posta Adresleri: e_senocak_2000@yahoo.com

Yaz??ma Adresi: Sorumlu yazar: Erdal ?enocak (Detayl? adres bilgisi mevcut de?ildir).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? 2006 y?l?nda *Kuram ve Uygulamada E?itim Bilimleri* dergisinde yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m?na dair izinler ve olas? ücretler konusunda sorumlu yazar Erdal ?enocak ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Akademik ara?t?rmalar

ARABPSYCHOLOGY.COM

için kullan?m genellikle yazar?n iznine tabidir.

Kaynaklar

?enocak, E. (2006). Üniversite Ö?rencileri Bili?sel Geli?im Ölçe?i'nin Türkçeye **uyarlanmas?** (uyarlanmas?) çal??mas?. *Kuram ve Uygulamada E?itim Bilimleri*, *6*(2), 523-551.

Makalenin yay?mland??? dergideki ba?lant?: kuyeb.com.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi ?urada mevcuttur: universite-ogrencileri-bilissel-gelisim-olcegi-toad.pdf.

Üniversite Ö?rencileri Bili?sel Geli?im Ölçe?i Maddeleri

Ölçek, 4 alt boyut ve 12 maddeden olu?maktad?r. Maddeler ve ait olduklar? alt boyutlar a?a??dad?r:

Ö?renci (3 m): Ö?retmen taraf?ndan bana verilen bilgiyi sorgusuz kabul etmek ve ö?renmektir.

Ö?retmen (3 m): S?navlarda bilmem gereken her ?eyi bana vermektir, fakat, bir ?eyin birden fazla aç?klamas?n?n olmas? durumunda ö?retmen hangisini tercih etti?ini aç?kça belirtmelidir.

Bilgi (3 m): Karma??kt?r ve hiçbir ?ekilde tam olarak siyah ve beyaz de?ildir, fakat, bu durumu heyecan verici ve uyar?c? bulurum. Bu durum, bende baz? ?eyleri ke?fetme iste?i uyand?r?r.

S?navlar (3 m): Ö?rendi?im gerçekleri olabildi?ince do?ru sunmakt?r. Tek, net cevapl? sorular? aç?k uzun sorulara tercih ederim.

ARABPSYCHOLOGY.COM